2. Een brief van J. Cousebant over het Tabaksoproer

Over het Tabaksoproer is een brief bewaard van een rooms-katholiek geestelijke, J. Cousebant. Cousebant werd geboren in 1633 en stamde uit een aanzienlijke familie. Eigenlijk moest hij als vicaris-generaal van Haarlem een rapport over kerkelijke aangelegenheden uitbrengen aan de aartsbisschop van Utrecht, maar zijn aandacht werd kennelijk geheel geabsorbeerd door wat er zich buiten afspeelde. Daaraan danken we een paar opmerkelijke uitspraken over dit oproer.

Tekst 2

Een brief van J. Cousebant aan P. Codde d.d. 23 october 1690.

23 X-bri 1690

Monseigneur,

Wij zijn hier teghenwoordigh in een droevighe toestant. De gemeente is op de been en dreijght het huijs van de schout te plunderen en ick twijffele qualijck of den avond zal wel droefheijt medebrenghen. Het praetext is dat hij over eenighe daghen een arme passagier die taback rookte in boeten geslaghen heeft, en alsoo hij gheen gelt hadde, heeft hij hem sijn rock uijtgetrockken. Vandaegh heeft hij wederom hetselfde gedaen aen een ander man. De burgemeesters zijn toegeschooten, maer hebben het volck niet konnen stillen. Sij roepen dat ze gheen werck hebben, dat ze niet konnen bestaen enz. Dit is de grondighe oorsaeck. Onse officier is

anders niet gehaet. Godt wil ons van alle onheijl bewaeren. – – –
Het gaet nu aen met het huijs van de schout. De glaesen zijn al uijt. Een venster leijdt al in de graft enz. Het is droevigh te sien. Daer is noch gheen burgerij in de wapens.
Ick moet eijndichen. Ick zij, monseigneur, uw gehoorsaemste dienaer,

J. Cousebant

23 oct. hora quinta.